

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«_____» 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ АРТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

для студентів

спеціальності

012 Дошкільна освіта

освітньо-професійної програми

Дошкільна освіта

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ-2024

Розробник: Алієва Ельміра Шаїгівна, викладач циклової комісії музики і хореографії
Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса
Грінченка

Викладач: Алієва Ельміра Шаїгівна, викладач циклової комісії музики і хореографії
Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса
Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і
хореографії

Протокол від « 28 серпня 2024 р. № 8
Голова циклової комісії Романова Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено
« » _____ 2024 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Головчанська Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА
Заступник директора з навчальної роботи Ок Оксана КАЛАШНІК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістовних модулів з розділом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Самостійна робота	42
Модульний контроль	6
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення студентів з різними технологіями арт-терапії та їх практичним застосуванням у роботі вихователя закладу дошкільної освіти; освоєння арт-терапевтичних технік для подальшого використання у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- з'ясувати зміст та особливості арт-терапевтичних напрямків;
- ознайомити студентів з основними методами арт-терапевтичної роботи;
- формувати знання загально-методологічного характеру та практичних навичок і вмінь проведення занять арт-терапії в ЗДО.

Дисципліна «Технології арт-терапії в роботі вихователя в ЗДО», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання та відповідною освітньо-професійною програмою:

«Технології арт-терапії в роботі вихователя в ЗДО»

(ОС фаховий молодший бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Модуль 2 5-9 Модуль 3 10,11
<i>Спеціальні компетентності</i>		
СК 1	Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі	Модуль 2 4-9
СК 3	Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.	Модуль 2 5-9 Модуль 3 10,11
СК 5	Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).	Модуль 2 5-9 Модуль 3 10,11

СК 6	Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.	Модуль 2 5,6
СК 12	Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва.	Модуль 2 5,6,7,8 Модуль 3 10,11

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення дисципліни «Технології арт-терапії у роботі вихователя в ЗДО» спрямоване на досягнення студентом наступних результатів:

- упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини; (ОПП, РН 1)
- встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей;(ОПП, РН 3)
- формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм; (ОПП, РН 6)
- визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку; (ОПП, РН 8)
- визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметнопрактичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм;
(ОПП, РН 9)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
Лекції		Практичні	Семінар	Мкр	с.р.	Форма проведення	
1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль 1. Теоретичні основи арт-терапії							
Тема 1. Історія виникнення та розвиток арт-терапії.	5	2				3	Опитув.
Тема 2. Галузі застосування арт-терапії. Застосування арт-терапії в корекційній освіті.	6	2				4	Опитув.
Тема 3. Концепції та форми арт-терапевтичної роботи	7	2	2			3	Опитув.
Модульна контрольна робота	2				2		Опитув.
Всього:	20	6	2		2	10	
Модуль 2. Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку							
Тема 4. Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку.	6	2				4	
Тема 5. Специфіка застосування музикотерапії.	8		4			4	Опитув.
Тема 6. Ізотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку	8		4			4	Опитув.
Тема 7. Теорія та практика казкотерапії.	10		6			4	Опитув.
Тема 8. Лялькотерапія як метод арт-терапії.	10		6			4	
Тема 9. Пісочна терапія.	8		4			4	
Модульна контрольна робота	2				2		Опитув.
Всього:	52	2	24		2	24	
Модуль 3. Використання технік арт-терапії на заняттях в ЗДО							
Тема 10. Арт-терапевтичні вправи та ігри для дошкільників.	8		4			4	Опитув.
Тема 11. Практичні завдання з ігрової терапії.	8		4			4	
Модульна контрольна робота	2				2		Опитув.
Всього:	18		8		2	8	
Разом за семестр	90	8	34		6	42	
Форма контролю	залік						

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи арт-терапії

Тема 1. Історія виникнення та розвиток арт-терапії. Основи, історія та розвиток арт-терапії. Застосування і можливості арт-терапії. Сутність арт-терапії. Сучасний стан розвитку арт-терапії: арт-терапевтичні школи світу.

Тема 2. Галузі застосування арт-терапії. Застосування арт-терапії в корекційній освіті. Арт-терапія в роботі з дітьми. Арт-терапія в роботі з підлітками. Корекційні можливості арт-терапії. Навчальний та виховний потенціал арт-терапії. Нові напрями арт-терапевтичних досліджень.

Тема 3. Концепції та форми арт-терапевтичної роботи. Арт-техніки в індивідуальній та груповій роботі. Індивідуальна форма арт-терапії: етапи роботи, особливості індивідуальної арт-терапії. Групова форма арт-терапії, структура групової арт-терапії. Відмінності групової арт-терапії від індивідуальної.

Рекомендовані джерела

Основна: 2, 4.

Додаткова: 3,4.

Модуль 2. Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку

Тема 4. Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку. Загальна характеристика видів арт-терапії.

Тема 5. Специфіка застосування музикотерапії. Загальні уявлення про музичну терапію. Механізми впливу музики на дітей. Використання музикотерапії вихователем на заняттях у дитячих навчальних закладах.

Тема 6. Ізотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку. Загальна характеристика ізотерапії. Матеріали для художньої творчості. Психотерапевтичний вплив кольору. Особливості ізотерапії з дітьми.

Тема 7. Теорія та практика казкотерапії. Теоретичні засади казкотерапії. Засоби казкотерапії. Можливості казки як терапевтичної метафори.

Тема 8. Лялькотерапія як метод арт-терапії. Загальна характеристика методу. Форми лялькотерапії. Процес лялькотерапії (виготовлення ляльок, використання ляльок для емоційного від реагування). Види ляльок для корекційної та розвивальної роботи з дітьми. Основні прийоми роботи із лялькою.

Тема 9. Пісочна терапія. Загальна характеристика пісочної терапії. Основні завдання пісочної терапії у роботі з дітьми.

Рекомендовані джерела

Основна: 1,3,4.

Додаткова: 1,2,4,5,6

Модуль 3. Використання технік арт-терапії на заняттях в ЗДО

Тема 10. Арт-терапевтичні вправи та ігри. Ниткографія, монотипія, краплетерапія. Арт-терапевтичні вправи з дітьми: «Шлях до мети», «Замок», «Продовж малюнок», «Безлюдний острів», «Будиночки», «Нові планети», «Лінії з характером».

Тема 11. Практичні заняття з ігрової терапії. Методика казкової ігротерапії. Ігротерапія з дітьми, що потребують підвищеної уваги. Комунікативні ігри.

Рекомендовані джерела

Основна: 1,3.

Додаткова: 1,5,6.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Концепції та форми арт-терапевтичної роботи	2
1	Специфіка застосування музикотерапії.	4
2	Ізотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку.	4
3	Теорія та практика казкотерапії.	6
4	Лялькотерапія як метод арт-терапії.	6
5	Пісочна терапія.	4
6	Арт-терапевтичні вправи та ігри для дошкільників	4
7	Практика ігрової терапії.	4
	Разом	34

6. Самостійна робота

ТЕМА	ЗМІСТ ЗАВДАННЯ	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І		
Історія виникнення та розвиток арт-терапії.	Опрацювати біографії відомих арт-терапевтів (за вибором студента)	3 год.
Галузі застосування арт-терапії. Застосування арт-терапії в корекційній освіті.	Опрацювати статтю «Упровадження арт-терапії як інноваційної технології у дошкільних закладах освіти», визначити основні завдання та напрямки арт-терапії, охарактеризувати кожен із перелічених різновидів.	4 год.
Концепції та форми арт-терапевтичної роботи	Самостійно проаналізувати відмінні риси групової та індивідуальної роботи. Визначити особливості їх застосування та зробити висновки.	3 год.

ТЕМА	ЗМІСТ ЗАВДАННЯ	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ		
Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку.	Розробити презентацію про один із видів арт-терапії.	4 год.
Специфіка застосування музикотерапії.	Скласти перелік музичних творів для прослуховування музики, що мають терапевтичний ефект.	4 год.
Ізотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку	Розробити конспект заняття з ізотерапії в старшій групі ЗДО (тема за вибором студента).	4 год.
Теорія та практика казкотерапії.	Оформити презентацію щодо застосування технологій «Казкотерапії» в практиці роботи з дітьми	4 год.
Лялькотерапія як метод арт-терапії.	Опрацювати статтю «Лялькотерапія: особливості та ризики використання ляльки в терапії», визначити завдання, функції лялькотерапії, класифікація ляльок, зробити висновок.	4 год.
Пісочна терапія.	Самостійно проаналізувати метод «Сендплей», як ефективний засіб розвитку творчих здібностей дітей молодшого дошкільного віку.	4 год.

ТЕМА	ЗМІСТ ЗАВДАННЯ	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III		
Арт-терапевтичні вправи та ігри.	Опрацювати арт-терапевтичні вправи «Шлях до мети», «Замок», «Продовж малюнок», «Безлюдний острів», «Будиночки», «Нові планети», «Лінії з характером», «Сім'я в образах квітів»	4 год.
Практичні заняття з ігрової терапії.	Опрацювати вправи з ігрової терапії: «Розкажи казку», «Випускання пари», «Мої іграшки», «Коробка гарного настрою».	4 год.
Всього		42 год.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

<i>Вид діяльності студента</i>	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	3	3
3. Відвідування практичних занять	1	1	1
4. Робота на практичному занятті	10	1	10
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом			39
Максимальна кількість балів	39		
Розрахунок коефіцієнта	0,39		

<i>Вид діяльності студента</i>	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	1	1
2. Відвідування практичних занять	1	12	12
5. Робота на практичному занятті	10	12	120
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом			158
Максимальна кількість балів	158		
Розрахунок коефіцієнта	1,58		

<i>Вид діяльності студента</i>	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
2. Відвідування практичних занять	1	4	4
5. Робота на практичному занятті	10	4	40
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом			47
Максимальна кількість балів	69		
Загальна кількість балів	266		
Розрахунок коефіцієнта	2,66		

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ АРТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ В ЗДО»

Разом: 90 год. 5 сем. : лекції – 8 год., практичні – 34 год. самостійна робота – 42 год.

Семестр	V										
Модулі	Модуль 1			Модуль 2						Модуль 3	
Назва модуля	Теоретичні основи арт-терапії			Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку						Використання технік арт-терапії на заняттях в ЗДО	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	5	6
Теми лекцій	Історія виникнення та розвиток арт-терапії.	Галузі застосування арт-терапії. Застосування арт-терапії в корекційній освіті.	Концепції та форми арт-терапевтичної роботи.	Види арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку.							
Теми практичних					Специфіка застосування музикотерапії	Ізотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку.	Теорія та практика казкотерапії.	Лялькотерапія як метод арт-терапії.	Пісочна терапія.	Арт-терапевтичні вправи та ігри.	Практичні завдання з ігрової терапії
Самостійна робота	Історія виникнення та розвиток арт-терапії.	Галузі застосування арт-терапії. Застосування арт-терапії в корекційній освіті.	Концепції та форми арт-терапевтичної роботи.		Специфіка застосування музикотерапії	Ізотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку.	Теорія та практика казкотерапії.	Лялькотерапія як метод арт-терапії.	Пісочна терапія.	Арт-терапевтичні вправи та ігри.	Практичні завдання з ігрової терапії
Вид поточного контролю	Модульна контрольна робота			Модульна контрольна робота						Модульна контрольна робота	
Підсумковий контроль	залік										

7.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Високий рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з можливими незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
8	Достатній рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих помилок, але не містить повних обґрунтувань
7	Достатній рівень виконання завдань/ студент застосовує вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводить окремі приклади на підтвердження певних тверджень
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю
3-4	Незадовільний рівень виконання, завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятовуванні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Низький рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосовувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
20 – 25	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
15 – 19	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
10 – 14	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
1 – 9	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, виконання завдань модульної контрольної роботи.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Рекомендована література

Основна:

1. Вознесенська О.Л., Мова Л.В. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-технологій в освіті// Бібліотечка шкільного психолога/ Методичний посібник. – К.: Шкільний світ, 2007. – 92 с.
2. Кошель А.П., Кульбако Н.П. Використання елементів арт-терапії в умовах освітнього процесу закладів дошкільної освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», методистів, вихователів закладів дошкільної освіти та батьків дітей дошкільного віку – Чернігів: ФОП Баликіна О.В., 2020 – 90 с.
3. Максименко Д.С. Різнокольорове дитинство: ігротерапія, музикотерапія, ізотерапія. Практична психологія. / Д.С.Максименко. – К.: Центр учбової літератури, 2021. – 192 с.
4. Побережна Г.І. Музика в дитячій душі /Г.Побережна – К. : Українське агентство інформації та друку «Рада», 2007. – 80 с.
5. Федій О.А. Естетотерапія. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
6. Федій О.А. Лялькотерапія в професійній діяльності педагога. // «ПостМетодика». – №1(85). – 2009. – 142 с

Додаткова:

1. Арт-терапія в роботі з дітьми дошкільного віку. Практичні завдання. [Арт-терапія в роботі з дітьми дошкільного віку | Інші методичні матеріали. Психологія \(vseosvita.ua\)](#)
2. Ільченко, І., Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013.
3. П'ятницька-Позднякова, І., Арт-терапевтичні можливості видів мистецтва. Педагогіка: Наукові праці. Випуск 95. Том 108, 2013. - С. 223.
4. Ткач Р.М. 50 лікувальних казок для дітей / Ткач Р.М. – К.: Фенікс, 2014. – 215 с.
5. Омельницька С.А, Плотникова О.О. Ігри з казками: чарівна кнопка включення до творчості / Світлана Омельницька, Олександра Плотнікова. – К., 2021. – 32 с.